

neuvotteleva virkamies
Johanna Hautakorpi

10.10.2019

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Valtion talousarvioesitys ja valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelma (yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettu)

Tasa-arvovaltuutettu valvoo naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) noudattamista, ja yhdenvertaisuusvaltuutettu puolestaan yhdenvertaisuuslain (1325/2014) noudattamista. Lisäksi yhdenvertaisuusvaltuutettu toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana ja valvoo ulkomaalaisten maasta poistamista. Valtuutettujen tehtäväkenttä on laaja, ja eduskuntakin on kiinnittänyt huomiota toiminnan asianmukaiseen resursointiin (esim. EK 49/2019 vp – K 22/2018 vp; TyVM 14/2018 vp – K 6/2018vp).

Tasa-arvovaltuutetun resurssitilannetta voi luonnehtia niukaksi, mutta vakaaksi. Valtuutetun ensi vuoden arvioitu määrärahataso ilman hallitusohjelmasta tulleita lisäyksiä on 970 000 euroa, mikä vastaa edellisten vuosien määrärahatasoa. Tasa-arvovaltuutetun suurin menoerä on palkkamenot, joiden ennuste on kuluvana vuonna noin 800 000 euroa (11,8 htv).

Yhdenvertaisuusvaltuutetun resurssitilanteessa on ollut enemmän muutoksia. Maasta poistamisen valvonnan lisääntyneeseen tarpeeseen osoitettu määräaikainen lisäresurssi poistuu tulevana vuonna, minkä seurauksena ensi vuodelle arvioitu määräraha 1 680 000 euroa on noin 100 000 euroa vuosien 2018 ja 2019 määrärahatasoa alempi. Kuitenkin määrärahataso on noin 200 000 euroa vuotta 2018 edeltävää tasoa korkeampi. Yhdenvertaisuusvaltuutetun suurin menoerä ovat palkkamenot, joiden ennuste on kuluvana vuonna 1 640 000 euroa (24,8 htv).

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelmassa on linjattu (s. 83-84), että ihmisoikeusongelmien tunnistamisen ja raportoinnin ongelmiin puututaan määrätietoisesti turvaamalla erillisvaltuutettujen ja muiden viranomaisten toiminta sekä kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten toimijoiden toimintaedellytykset. Ihmisoikeuksien raportointiin ja ongelmiin puuttumiseen on hallitusohjelmassa kohdennettu 450 000 euron määrärahakorotus, jonka yhteydessä on erikseen mainittu toimijoina yhdenvertaisuusvaltuutettu ja ihmisoikeusjärjestöt. Ensi vuoden talousarvioesitys sisältää 100 000 euron korotuksen valtuutetuille. Korotus kasvaa 200 000 euroon vuonna 2022 ja 250 000 euroon vuonna 2023. Hallitusohjelman mukaisesta 450 000 euron lisämäärärahasta loppuosa, 200 000 euroa, on talousarvioesityksessä kohdennettu kansalaisjärjestöille.

Hallitusohjelman mukainen määrärahakorotus ei vielä sisälly yllä mainittuihin valtuutettujen määrärahoihin vuonna 2020 tai niiden arvioituun kehitykseen, vaan lisämäärärahan kohdentamisesta tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja lapsiasiavaltuutetulle on tarkoitus päättää syksyn 2019 tulosneuvotteluiden yhteydessä. Määräraha mahdollistaisi kehyskauden lopulla esimerkiksi noin 1 htv:n korotuksen sekä yhdenvertaisuus- että tasa-arvovaltuutetulle, 0,5 htv:n korotuksen lapsiasiavaltuutetulle sekä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintamäärärahan tason korotuksen. Valtuutettujen verrattain pienissä resursseissa korotus on merkityksellinen ja sillä voidaan vahvistaa toimintaa.

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelmassa on lisäksi linjattu (s. 88), että perustetaan itsenäinen ja riippumaton naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä. Tähän tarkoitukseen on varattu 200 000 euroa vuodesta 2020 lukien. Aluksi määräraha on tarkoitus kohdistaa valmistelutyöhön, raportoijan tehtävä voisi käynnistyä vuonna 2021.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

neuvotteleva virkamies
Johanna Hautakorpi

10.10.2019

Raporttoijan tehtävän sisältöä ja sen tarkoituksenmukaisinta sijoittumista on tarpeen vielä selvittää. Raporttoijan tehtävän yksi mahdollisista vertailukohdista on yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminta Suomen kansallisena ihmiskaupparaporttoijana. Joka tapauksessa, kun lähtökohdaksi otetaan raporttoijan itsenäisyys ja riippumattomuus, tehtävä ei voine olla ministeriön yhteydessä, vaan se sopisi luontevammin jonkin itsenäisen ja riippumattoman viranomaisen kuten tasa-arvovaltuutetun uudeksi tehtäväksi. Valmistelutyöhön tarkoitettua lisämäärärahan kohdentamisesta vuonna 2020 on tarkoitus päättää syksyn 2019 tulosneuvotteluiden yhteydessä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi